رئیس‌جمهور در سفر به عراق چه ایده‌هایی را می‌تواند جلو ببرد

پروژه پزشکیان در بغداد

مسعود پزشکیان، روز چهارشنبه در اولین سفر خارجی خود به عنوان رئیس‌جمهور عازم عراق خواهد شد. این انتخاب نشان از اهمیت عراق در سیاست خارجی ایران دارد. بلوکه شدن رقمی در حدود ۱۱ میلیارد دلار از دارایی‌های ایران، مناقشات امنیتی در مرزهای شمال غربی، حضور آمریکا در عراق و تمایلی که برای ایران داشته است، میادین مشترک گازی تنها برخی از پرونده‌های مهم مالی‌مایلی محسوب می‌شوند که ایران و عراق به‌عنوان دو کشور همسایه با آن مواجهند و با توجه به همبستگی سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و امنیتی که با یکدیگر دارند برای حل آنها تلاش می‌کنند. سفر پزشکیان به عراق نقطه شروع خوبی برای دولت چهاردهم محسوب می‌شود تا بتواند مسیر تعاملات گسترده را تداوم بخشیده و موانع پیش‌رو را از سر راه بردارد. در همین راستا به سراغ چند تن از کارشناسان مسائل منطقه رفته‌ایم و پیشنهادهای آنها برای موفقیت گفت‌وگوها با امیر موسوی، محمد خواجویی و علیرضا مجیدی را در ادامه می‌خوانید.

خواجویی: مهم‌ترین موضوع بین دو کشور آزاد کردن ۱۱ میلیارد دلار پول ایران است

درگفت‌وگویی که با محمد خواجویی، تحلیلگر مسائل خاورمیانه برای بررسی ابعاد سفر پزشکیان به عراق داشته‌ایم مهم‌ترین پرونده‌های فعلی بین دو کشور در حوزه‌های انرژی، آذوقه‌ای و درآمدهای ایران، مناقشات امنیتی در مرزهای شمال غربی و خروج نیروهای آمریکایی از منطقه مورد بررسی قرار گرفته است. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

دسترسی ایران به منابع مالی خود درعراق باید تسهیل شود

رصد دارایی‌های عراق توسط آمریکا باعث شده این کشور در مراودات اقتصادی خود با ایران دچار چالش باشد. این مسأله باعث شده این کشور در قبال ایران حدود ۱۱ تا ۱۲ میلیارد دلار بدهی انباشته داشته باشد. خواجویی بااشاره به اولویت‌های مهمی که در روابط دوطرف باید مورد توجه قرار گیرد، به موضوع پول‌های بلوکه‌شده ایران اشاره کرد و توضیح داد: «مهم‌ترین موضوعی که الان بین دو کشور ایران و عراق در دستور کار است، روابط اقتصادی و تجاری است. ما الان جزء کشورهایی هستیم که تامین‌کننده گاز و برق عراق‌اند. یکی از چالش‌هایی که ما با کشور عراق در دوباره دریافت پول حاصل از فروش مینه‌گازی و برقی‌مان به عراق است. یکی از مقامات عراق چندماه پیش اعلام کرد که چیزی حدود ۱۱ میلیارد دلار پول ایران در عراق بلوکه شده است. مقامات ایرانی هم دوباره چنین رقمی صحبت کرده‌اند. در سال‌های اخیر همواره یکی از مشکلات من‌درآوردی دسترسی به این منابع بوده است. عراق به دلیل تحریم‌های آمریکا نمی‌تواند به راحتی این پول را در اختیار ایران قرار دهد و پول ما در این پول در یکی از بانک‌های عراق به صورت دیناردیگهداری می‌شود یک سری محدودیت‌هایی در دسترسی به منابع داریم. البته معاقبت‌هایی در بعضی دوره‌ها دارد به نحوه استفاده از این پول، توسط آمریکایی‌ها برای عراق‌ها گذاشته شده تا عراق بتواند از این پول استفاده کند. اما به هرحال ما به این پول دسترسی مستقیم نداریم. یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها که می‌تواند در این سفر مورد بررسی قرار بگیرد، ایجاد سازوکاری است که ما بتوانیم از آن منابع پولی که آنجا در بعد به تحوا است استفاده کنیم. طبیعتا ما شرایط کشور عراق را هم درک می‌کنیم که تاثیر زیادی بر خیلی چیزها چوب‌های تحریمی عراق را هم رعایت کنند. اما این موضوع الزاما نمی‌تواند کاملا مانعی را برای استفاده بهینه ما از آن منابع ایجاد کند. به طور مثال می‌شود به رفاقتی اشاره کرد که تجار ایرانی برای واردات از عراق به ایران داشته‌اند. برای بازپرداخت که به طرف عراقی می‌دهند می‌توانند از این منبع استفاده کنند.

ایران باید طرف عراقی را برای پیگیری اخراج نیروهای آمریکایی ترغیب کند

مساله امنیتی پراهمیت دیگری که علاوه بر ایران سایر کشورهای منطقه رانیز درگیر می‌کند حضور نیروهای آمریکایی در عراق است. خواجویی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» این موضوع را این‌گونه مورد اشاره قرار داده و در مورد اقدام قابل پیگیری در این باره معتقد است: «مساله‌ای که طرف ایرانی می‌تواند مطرح کند، موضع همیشگی ایران در این خصوص است. اینکه ثبات در منطقه در گوخروج گروه‌های خارجی در منطقه است. طبیعتا این موضوع در عراق نسبت به همه کشورهای منطقه برای ایران اهمیت مضاعف دارد. چون عراق همسایه ایران است و نوعی تهدید. را ایران نسبت به حضور نیروهای آمریکایی در کشور همسایه احساس کرده است. البته درباره حضور آمریکایی‌ها در کشورهای دیگر ایران موضعش را بیان کرده اما با توجه به اینکه مرز ما با عراق بسیار وسیع است، به‌هرحال این موضوع پررنگ‌تری است. مضاف بر این به‌هرحال این مساله خواست بسیاری از گروه‌های عراقی است. اما این موضوع پیچیدگی‌های زیادی هم دارد. از این منظر که حضور نیروهای آمریکایی در عراق در چهارچوب یک قرارداد بین عراق و آمریکا بوده. طبیعتا خروج این نیروها مستلزم تصمیم طرف عراقی است. کاری که ایران می‌تواند انجام دهد اینکه با رایزنی‌های خود با طرف‌های عراقی به آنها فشار آورد به حضور نیروهای آمریکایی پایان بدهند.» خواجویی معتقد است همان‌طور که طرف عراقی بافشار ایران در مورد شبه‌نظامیان کرد اقدام قابل انجام است و اقدام قابل انجام دیگر در مورد خروج نیروهای خارجی نیز این موضع‌گیری‌ها می‌تواند مثبت باشد. او در این باره گفت: «اینکه ایران درمانی که درباره مواردا مثبتی بکشتن را خیلی شفاف و محکم مطرح کرده به دستاورش هم رسیده است. مشخصا در خوزستان طرفی که ایران در خصوص تحرکات گروه‌های شبه‌نظامی کرد مخالف جمهوری اسلامی انجام داد نتیجه مشترک استراتژیک بین عراق و عراق نیز برای پرداخت دین ایران به آمریکا فشار بیاورد. موضوع دوم این باره گفت: «آمریکا به طور کلی از اینکه این کمک استراتژیک به عراق می‌کند، عصبانی است؛ به ویژه در رابطه با آبادی ورق. آمریکایی‌ها باید دانستن عراق مخالفت کردند. طی این ۲۱ سال هرگونه تحرکی در حوزه ابعاد زیرساخت‌های تولید برق با ممانعت ایران منتقل شوند و اصرار به کوری این موضوع داشت، حتی اقدام محکمی که این گروه‌ها حتما باید از دیگرهای خان تخلیه شود و به منافعی دور از مرزهای